OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA KANSALLISARKISTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2017-2020 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2018

1. STRATEGISET VALINNAT

Strategiset valinnat muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Valintoihin vaikuttavat lisäksi ohjaavan ministeriön ja viraston omat strategiat, julkisen talouden suunnitelman tavoitteet sekä valtion talousarvion painopisteet.

Valinnat hallitusohjelman tavoitteista, kärkihankkeista ja konserniohjauksen tavoitteista

-Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun. Tutkimuksen infrastruktuurit tutkimuksen edellytyksinä on otettu huomioon.

-Digitalisoidaan julkiset palvelut, sujuvoitetaan säädöksiä sekä parannetaan johtamista ja toimeenpanoa.

Valinnat hallinnonalan strategisista tavoitteista koskien arkistolaitosta

Alla olevat tavoitteet on valittu kullekin virastolle hallinnonalan yhteisistä hallitusohjelman pohjalta valituista strategisista tavoitteista, eikä niitä näin ollen ole muokattu virastoittain.

-Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat vahvistuneet. Tutkimuksen infrastruktuurit tutkimuksen edellytyksinä on otettu huomioon. (Luvun 4 tavoite 1)

-Digitalisaatiota on hyödynnetty. (Luvun 4 tavoitteet 3 ja 4)

-Palveluja on kehitetty asiakaslähtöiseksi ja niitä koskeva palvelulupaus on annettu. (Luvun 5 tavoite)

-Johtamista ja toimeenpanoa on parannettu. (Luvun 6 tavoite a)

-Työhyvinvointia on parannettu ja osaamista on kehitetty. (Luvun 6 tavoite a)

-Toiminta on tuloksellista, taloudellista ja tehokasta ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot. (Luvun 5 tavoite)

2. TAVOITETILA

Kansallisarkisto lisää kansallista osaamispääomaa asiantuntemuksellaan, avoimella toimintakulttuurilla ja aineistojensa laaja-alaisella käyttöön avaamisella mahdollistaen toimintatapojen ja palvelujärjestelmän kehittämisen, uuden liiketoiminnan syntymisen sekä suomalaisen yhteiskunnan osaamiseen perustuvan uudistumisen.

Kansallisarkisto toteuttaa hallitusohjelmaa ja toimintasuunnitelmaa strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi sekä valtioneuvoston ja eduskunnan päättämiä muita Kansallisarkistoa (ent. arkistolaitosta) tai sen toimialaa koskevia linjauksia.

3. KANSALLISARKISTON TOIMINTA-AJATUS

Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen keskeinen infrastruktuuri. Se edistää asiakirjallisen kulttuuriperinnön käyttöä asiakaslähtöisesti, toimii arkistotoiminnan johtavana asiantuntijana, tukee tieteellisen tutkimuksen uudistuvia toimintatapoja ja edistää tiedon avointa saatavuutta.

4. KANSALLISARKISTON YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Kansallisarkisto varmistaa toiminnallaan asiakirjallisen kulttuuriperinnön saatavuuden viranomais-, tutkimus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaan ja turvaa näin omalta osaltaan oikeusturvan ja hallinnon julkisuusperiaatteen toteutumisen.

Kansallisarkiston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 1

Kansallinen asiakirjallinen kulttuuriperintö otetaan talteen.

Toimenpide 1/1: Valtion viranomaisten pysyvään säilytykseen määrätty asiakirjallinen kulttuuriperintö siirretään Kansallisarkistoon siirtosuunnitelmien mukaisesti. Siirrot on toistaiseksi keskeytetty valtioneuvoston 21.6.2017 periaatepäätöksen toimeenpanon ollessa kesken.

Toimenpide 2/1: Yksityiset arkistoaineistot otetaan talteen hankintapolitiikan ja arkistosektorin työnjaon puitteissa.

Toimenpide 3/1: Käytössä ovat selkeät kriteerit analogisen ja sähköisen aineiston seulonnalle sekä selkeä ja ajantasainen asiakirjahallinnan ohjaustoiminta.

Toimenpide 4/1: Julkisen hallinnon syntysähköinen pysyvään säilytykseen määrätty aineisto säilytetään pysyvästi sähköisessä muodossa.

Kansallisarkiston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 2

Kansallisen asiakirjallisen kulttuuriperinnön säilyminen varmistetaan sekä sen käytettävyyttä ja saatavuutta edistetään. Kansallisarkisto edistää julkisen hallinnon hallussa olevan pysyvästi säilytettävän aineiston säilyttämistä digitaalisessa muodossa valtioneuvoston 21.6.2017 periaatepäätöksen mukaisesti.

Toimenpide 1/2: Aineisto digitoidaan digitointisuunnitelmien mukaisesti viraston resurssien puitteissa.

Toimenpide 2/2: Selkeät kriteerit paperiaineistojen hävittämiseen digitoinnin jälkeen ovat käytössä.

Toimenpide 3/2: Vastaanotettavaa aineistoa digitoidaan osana siirto- ja hankintaprosessia viraston resurssien puitteissa.

Toimenpide 4/2: Yksityisen arkistotoiminnan kehittämiseen osallistuminen ja valtionavustusten myöntäminen voimavarojen puitteissa.

Toimenpide 5/2: Aineiston säilytysolosuhteet ja materiaalit ovat vaatimuksien mukaiset.

Kansallisarkiston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 3

Kansallisarkisto edistää digitaalisen asiakirjatiedon uudelleenkäyttöä.

Toimenpide 1/3: Osallistutaan viraston resurssien puitteissa kansallisiin ja kansainvälisiin tutkimushankkeisiin ja jalkautetaan niiden tulokset Kansallisarkiston sähköisiin palveluihin.

Toimenpide 2/3: Joukkoistamista hyödynnetään tehokkaasti digitaalisten asiakirjatietojen käytettävyyden ja uudelleenkäytön edistämiseksi.

Kansallisarkiston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 4

Kansallisarkisto ottaa toiminnassaan ennakoivasti huomioon toimintaympäristön muutokset kuten valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot, digitalisaation ja normien purkamisen sekä hallinnollisen taakan keventämisen.

Toimenpide1/4: Kansallisarkiston toiminnan ja talouden sopeuttamissuunnitelma vuoteen 2020.

Toimenpide 2/4: Sähköisten palvelujen kehittäminen ja lisääminen viraston resurssien puitteissa.

Toimenpide 3/4: Kansallisarkisto kehittää digitalisoituvaa tutkimusprosessia yhteistyössä tiedeyhteisön kanssa.

Toimenpide 4/4: Kansallisarkisto huolehtii siitä, että sen toiminta on 25.5.2018 alkaen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaista.

Toimenpide 5/4: Kansallisarkisto valmistautuu tiedonhallintaa koskevan lainsäädännön uudistumisesta johtuviin muutoksiin.

Indikaattorit	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2018 tavoite	2020 tavoite
1: **Arkistoaineiston kokonaismäärä (hm)**	213 424	217 368	219 000	220 000	228 000
2: Digitoidun aineiston kokonaismäärä	38 500 000	47 002 265	60 000 000	62 000 000	90 000 000

(kuvausyksikköä)					
3: Digitointiaste (% kokonaismäärästä)	1,9	2,1	2,7	2,8	4,0
4: Sähköisen asioinnin osuus tietopyyntötilauksista (%)	30,0	32,5	50,0	50,0	80,0

Lihavoitu indikaattori sisältyy vuoden 2018 valtion talousarvioon.

5. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti keskittyen ydintehtäviinsä ja ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Kansallisarkisto hyödyntää Kansallisarkistolain antamat mahdollisuudet toiminnan uudelleenorganisointiin toiminnan tehokkuuden parantamiseksi.

Palvelulupaus

Vuonna 2018 Kansallisarkisto jatkaa asiakirjojen digitointia siten, että verkkopalveluiden kautta käytettävissä olevien asiakirjojen määrä kasvaa, ja valmistautuu syntysähköisten asiakirjatietojen vastaanottopalvelun käyttöönottoon. Kansallisarkiston asiakkaista yli 90 % hakee tarvitsemansa palvelut verkosta.

Indikaattorit	**2015 toteuma**	**2016 toteuma**	**2017 tavoite**	**2018 tavoite**	**2020 tavoite**
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA					
i. Suoritteet ja julkishyödykkeet					
Tietopalvelut					
1: Tutkijasalikäynnit	33 426	32 388	32 000	31 000	30 000
2: Tutkijasaliin toimitetut asiakirjayksiköt	75 308	71 353	70 000	70 000	70 000
3: Kaukolainat (arkistoyksiköt) (maksutonta toimintaa)	900	9 141*	6 000	5 000	5 000
4: Toimitetut tietopyyntötilaukset (todistukset, jäljenteet, sukuselvitykset tms, kpl)	22 434	24 064	23 000	24 000	25 000
5: Verkkokäyttö (käyntikerrat)	585 225**	1 254 704	1 600 000	1 700 000	1 800 000
Aineistojen kartunta					
6: Viranomaisarkistot (hm/v.)	4 915	3 471	2 500	1100***	2 500
7: Yksityisarkistot (hm/v.)	234	473	500	50	500
8: Digitoidut aineistot (kuvausyksiköt/v.)	12 984 052	8 502 265	10 000 000	2 000 000	10 000 000
9: Digitoidut aineistot (hm/v.)	1 300	378	1 000	250****	1 000
10: Seulontapäätökset (kpl)	72	58	60	40	60
ii. Palvelukyky ja laatu					
11: Julkisoikeudellisten tietopyyntötilausten toimitusaikatavoitteen toteuma (%)	97	98,6	98	98	98
12: Verkkopalveluiden asiakastyytyväisyys (min 1-	3,5	ei	3,5	3,5	3,5

max 5)		saatavilla			
13: Seulontapäätösten toimitusaikatavoitteen toteuma (kk)	<3	ei saatavilla	<3	<3	<3
14: Käytettävissä olevat aineistot asiakaspavelujärjestelmä Astian kautta (%)	89	90	91	91	94
15: Arkistoaineiston määrä (hm/kokonais -htv-määrä)	968	920	1 043	1 043	1 083

* tilastointitapa muuttunut: vuoteen 2015 tilastoitiin vain lainakerrat, vuodesta 2016 alkaen arkistoyksiköt
**tiedot puolelta vuodelta teknisistä syistä
***1/2017 alkaen aineistosiirtojen keskeytys uuden siirtoprosessin valmistelun vuoksi (mahdollinen periaatepäätös)
****1/2017 alkaen uusien maksullisten digitointihankkeiden vastaanotto keskeytetty uuden prosessin valmistelun vuoksi

Lihavoidut indikaattorit sisältyvät vuoden 2018 valtion talousarvioon.

6. VOIMAVAROJEN HALLINTA

a. Henkilöstöresurssit

Kansallisarkisto kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva osaaminen.

Toimenpide 1: Kansallisarkisto toteuttaa hyvää ja avointa henkilöstöpolitiikkaa (ml. koulutus ja tyky-toiminta).
Toimenpide 2: Kansallisarkisto arvioi ja kehittää suunnitelmallisesti johtamistaan, osaamisen kehittämistään ja asiantuntijatyönsä edellytyksiä.

Indikaattorit	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2018 tavoite	2020 tavoite
1: Työtyytyväisyysindeksi (VM baro)	3,5	3,4	3,7	3,7	3,7
2: Sairauspoissalot (pv/htv)	7,5	9,1	<8	<8	<8
3: Henkilötyövuodet (htv)	220,5	236,2	210	205	205
4: Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	1,7	2,0	2,0	0,0	2,5
5: Johtaminen (VM baro johtajuusindeksi)	3,4	3,4	3,6	3,6	3,7

Lihavoidut indikaattorit sisältyvät vuoden 2018 valtion talousarvioon.

b. Toimitilat ja muut toimintaedellytykset

Kansallisarkiston hankintapolitiikka (palvelut mm. Valtori ja kilpailutukset/puitesopimukset) perustuu valtionhallinnon keskitettyihin palveluihin ja Kansallisarkiston toimitilat vastaavat pääasiallisesti Valtion toimitilastrategian 2020 tavoitteita.

Toimenpide 1: Kansallisarkiston toimitiloja kehitetään valtion toimitilastrategian mukaisesti

Toimenpide 2: Kansallisarkisto hyödyntää maksimaalisesti valtion keskitettyjä palveluja/hankintoja/puitesopimuksia.

Toimenpide 3: Kansallisarkisto ylläpitää ja kehittää kustannustehokkaasti tietojärjestelmiään osana julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria.

	2015	2016	2017	2018	2020
Indikaattorit	**toteuma**	**toteuma**	**tavoite**	**tavoite**	**tavoite**
1: Toimistotilojen käyttö (m2/hlö)	29,9	29,2	28	26	25
2: Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	90	90	95	95	95

c. Rahoitus

Mom. 29.40.02 määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1000 euroa) verrattuna TA2017

Uuden keskusarkiston muuton valmistelu, varustaminen ja ahj:n käyttönotto	- 470
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-7
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-94
Toimintamenosäästö (HO 2015)	- 110
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	6
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-17
Tasomuutos	26
Sairausvakuutuksen alentaminen (Kiky)	-2
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	- 171
Työajan pidentäminen (Kiky)	-7
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-17
Vuokrien indeksikorotus	50
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö	-6
Yhteensä	**- 819**

Momentti (euroa)	TA2016	TA2017	TA2018
29.40.02 Arkistolaitoksen toimintamenot *	18 131 000		
IITAE2016	-86 000		
29.40.02 Kansallisarkiston toimintamenot*		17 850 000	17 031 000
IIILTA2017		110 000	
29.40.20 Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot massadigitoinnin suunnitteluun vuosille 2017-2018		300 000	
29.40.53.2 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen edistämiseen, yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain (1006/2006) mukaisiin menoihin **	5 599 000		
29.40.53.2 Rahapelitoiminnan voittovarat tieteen edistämiseen, yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin		5 601 000	5 654 000
29.40.53.7 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen edistämiseen (vuodesta 2017 alkaen 29.40.53.4 Rahapelitoiminnan voittovarat tieteen edistämiseen)(hakemuksesta)			
- mikrofilmien hankinta Venäjältä	50 000	50 000	varaus: 50 000
- aineistonhallintajärjestelmä AHJ-hanke	150 000		varaus: 300 000
- VAPA-hanke			
- Suomi 100-hanke			
- arkistolaitos 200 vuotta-hanke	15 000		
- Suomen ja Venäjän suhteet v. 1899-1920 lähdejulkaisu			varaus: 15 000

* 2016 IILTAE2016: Vähennyksenä 107 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 21 000

euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksen johdosta.
*2017: sisältää pysyvän 250 000 euron vuokralisäyksen johtuen Mikkelin uudesta keskusarkistosta. Kansallisarkisto luopuu 30.6.2018 mennessä Helsingin Sörnäisten toimitiloista. Lisäksi toimintamenot sisältää 250 000 euroa keskusarkiston varustamis- ja arkistoaineksen siirto- ja muuttokuluihin, 370 000 euroa muuton aikaisiin Sörnäisten vuokrakuluihin ja 65 000 euroa ahj:n ylläpitoon.
IIILTA2017: 110 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun suunnittelukustannuksiin.
*2018: Toimintamenot sisältää 150 000 euroa keskusarkiston varustamis- ja arkistoaineksen siirto- ja muuttokuluihin ja 65 000 euroa ahj:n ylläpitoon.
**2016: sisältää 0,5% palkka- ja kiinteistömenojen korotuksen, Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston vuokralisäyksen 92 500 euroa ja Urheiluarkiston väistötiloihin 36 300 euroa.
**2017: sisältää Urheiluarkiston väistötiloihin 36 000 euroa ja Toimihenkilöarkiston lisätilan vuokriin 23 000 euroa.
**2018: sisältää Urheiluarkiston väistötiloihin 36 000 euroa, Toimihenkilöarkiston lisätilan vuokriin 23 000 euroa, 1%:n kiinteistömenojen korotuksen 23 000 euroa ja AHAA-tietojärjestelmän ylläpitoon 10 000 euroa sekä sen kehittämiseen 20 000 euroa (järjestelmässä oleville valtionapua saaville yksityisarkistoille: SKS, Kansan Arkisto, Porvarillisen Työn Arkisto, Keskustan ja maaseudun arkisto sekä Svenska Central arkivet.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö varautuu rahoittamaan Venäjä-hanketta 50 000 eurolla vuonna 2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varautuu rahoittamaan Kansallisarkiston aineistokokoelmien käyttölogistiikkaa ja tilanhallintaa palvelevan tietojärjestelmän (AHJ) jatkokehittämistä 300 000 eurolla vuonna 2018.

Viraston liiketaloudellisten palveluiden hinnoittelun tulee olla sellaista, että palvelut tuottavat voittoa. Mikäli viraston yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuus ylittää 30 %, toiminnan tulee tukea vahvasti viraston ydintoimintoja.

7. MUUT ASIAT

Kansallisarkisto varautui Kansallisarkistolain voimaantuloon vuonna 2017.
Kansallisarkisto osallistuu julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittävään työryhmätyöhön.
Kansallisarkisto osallistuu sähköisten viranomaisaineistojen säilyttämisratkaisujen kehittämiseen yhdessä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
Kansallisarkisto toteuttaa AHAA-hanketta yhteistyössä CSC-Tieteen tietotekniikan keskuksen kanssa siten, että AHAA-tietojärjestelmän tuotantoversio (1,0) on saatettu loppuun 31.1.2018 mennessä.

Kansallisarkisto edistää toiminnassaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä kestävän kehityksen toimia.

Riskienhallinta
Heikkenevä taloustilanne muodostaa kasvavan riskin viraston lakisääteisten tehtävien hoidolle, digitalisaatiolle ja ministeriön asettamille tavoitteille. Muita riskejä ovat:
- Keskusarkiston käyttöönoton viivästyminen Kansallisarkistosta riippumattomista syistä voi johtaa Sörnäisten toimipisteen vuokrasopimuksen jatkamiseen 30.4.2018 jälkeen. Sopimusta on jatkettu 31.7.2017 saakka.
- taloustilanteesta johtuva henkilöstön mahdollinen lomauttaminen ja erityisesti vuosille 2018-2019 ajoittuva johtohenkilöiden ja asiantuntijoiden eläköityminen, jonka johdosta virastosta poistuu keskeistä asiantuntijuutta. Seurauksena voi olla Keskusarkiston käyttöönoton vaikeutuminen ja AHAA-järjestelmän käyttöönoton viivästyminen.

8. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan vuosittain sopimuskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kansallisarkiston välillä käytävien tulosneuvottelujen yhteydessä sekä ministeriön tilinpäätöskannanotossa. Kansallisarkisto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä ja vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan.

Kansallisarkisto raportoi sukupuolten välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä sekä konkreettisista toimistaan kestävän kehityksen huomioimiseksi toiminnassaan sekä vuoden 2018 toiminnasta alkaen palvelulupauksesta ja riskienhallinnasta tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä.

Kansallisarkisto raportoi vuosittain tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä valtionapua (momentti 29.40.53.2) saavien yksityisten arkistojen avustusten myöntökriteereistä, toiminnan laajuudesta ja vaikuttavuudesta indikaattoreineen, saajista ja yhteistyön kehittämisestä.

ALLEKIRJOITUKSET

Tapio Kosunen
Ylijohtaja

Jussi Nuorteva
Pääjohtaja

Hannu Sirén
Johtaja

Anitta Hämäläinen
~~Hallintojohtaja~~
Vastuualuejohtaja